

Naam instrument: Actie Vuilnisbelt

Toegepast in welke fase van het U proces: Eigenlijk is dit een U proces in zichzelf. Het omvat daarmee alle fasen in het U-proces.

In welke sector ingezet: overal

Naam indiener: Lianda van der Knaap

Email adres: info@organamic.nl

Doel instrument:

Een organisatie kan met deze methode zich voornemen om de uitstoot van afval met een vast percentage te gaan verminderen.

Actie Vuilnisbelt sluit aan op het thema van maatschappelijk verantwoord ondernemen of het omgaan met de kernwaarde 'duurzaamheid'. Het principe van Actie Vuilnisbelt is dat je maatschappelijk ondernemen start in je eigen onderneming op een manier dat je zelf maatschappelijk verantwoord omgaat met de afvalproducten van je eigen bedrijf.

Toepassing: aantal deelnemers, tijd, materiaal

Hier is geen vaste vorm of aantal voor. Het kan met een werkgroep worden opgepakt of met een grote groep. Het kan ook een project worden waaraan iedereen in de organisatie een rol of aandeel in heeft.

Belangrijk is dat er dit project gedragen en gesteund wordt door de strategische top en dat er continu betrokkenheid is van de top bij de fasen van Actie Vuilnisbelt. Dit omdat het beslist leidt tot verandervoorstellen die tot grote consequenties kunnen leiden ten opzichte van de bestaande bedrijfsvoering.

Proces (welke stappen):**Het basisprincipe van Actie Vuilnisbelt**

Basisprincipe 1: Vuilnis kun je niet weggooien, alleen maar verplaatsen

Basisprincipe 2: Je blijft altijd eigenaar van de vuilnis die je zelf veroorzaakt

Basisprincipe 3: Voorkomen van vuilnis is beter dan eraf komen

Zien waar de organisatie vuilnis maakt

Een werkgroep inventariseert wat de typen afval zijn die de eigen organisatie maakt.

Hierbij gaat het om het kijken met een brede open blik naar wat er allemaal 'afvalt' voor de organisatie of welke vuilnis er wordt geproduceerd:

- fysiek afval dat daadwerkelijk in de vuil-, glas-, papiercontainers beland
- human afval, door personeelsleden die afvallen (kiezen andere werkgever, burn-out of ander arbeidsgerelateerd ziekteverzuim)
- inzet afval zoals de energie die wordt weggegooid (plannen die niet worden afgemaakt, beleid dat niet wordt geïmplementeerd, veranderingen of fusies die weer teruggedraaid worden)

- **electro afval die voortkomt uit gebruik van elektrische en communicatie apparaten (electrosmog, straling, draadloze systemen)**

Zien waar de vuilnis naartoe verplaatst wordt

De organisatie kiest uit de geïnventariseerde afval een aantal typen afval waar de organisatie meer van wil weten met het oog op mogelijke verbetering. Wanneer heel grondig te werk wordt gegaan kan ook gekozen worden in jaarthema's. Een jaar dat men het fysieke afval onder de loep neemt, een jaar voor de human afval, etc.

De werkgroep gaat aan de slag met de toepassing van het 1^e basisprincipe: afval kun je niet weggooien, alleen maar verplaatsen. Van de gekozen afvaltypen onderzoekt hoe de afval zich daadwerkelijk verplaatst en op welke 'vuilnisbelt' het afval uiteindelijk terecht komt. Wat is het effect van die vuilnisbelt? Wat betekent het dat het daar ligt voor alle betrokkenen? Het spreekt voor zich dat dit op de verschillende typen vuilnis hele ander uitkomsten gaat geven. Het inventariseren en inzichtelijk maken van de plekken waar vuilnis is kan op vele manieren vorm krijgen. Beeldmateriaal (foto's filmpjes) spreken aan en geven vaak een levendiger en realistischer beeld dan schriftelijke rapportages.

Veroorzaker van vuilnis blijft ook de eigenaar ervan

Hiernaar komt het werken met het tweede basisprincipe aan de orde. Door bevindingen uit de voorgaande stappen te delen in organisaties kan het proces van betekenisgeving verder op gang komen. Betrek veroorzakers (van vuilnis) en beslissers (om er een andere invulling aan te kunnen geven) goed in dit stadium. Relevante vragen om met elkaar te onderzoeken zijn: Kenden we deze uitkomsten al? Wat vinden we als organisatie (en eigenaar van de veroorzaakte vuilnis) ervan dat dit het resultaat is. Waar raakt dit ons? Wat vinden we van onze eigen rol die we hierin hebben? Waar kunnen we trots op zijn en waar hebben we last van? Hoe ver voelen we ons echt verantwoordelijkheid voor de vuilnis die we veroorzaken? Hoe gaan we om met deze verantwoordelijkheid?

Wat zijn haalbare dingen/doelen die we als eerste op kunnen pakken?

Voorkomen is beter dan eraf komen

Wederom kan een groep mensen aan de slag met de gekozen afvaltypen, maar dan vanuit de redenering wat er aan de voorkant gedaan kan worden om afval te voorkomen. Dit is het derde basisprincipe. Door te onderzoeken hoe de vuilnis ontstaat, welke keuze momenten daaraan voorafgaan, wat de afval doet groeien of krimpen, kan inzicht verkregen worden wat de organisatie kan veranderen om minder uitval of afval te hebben.

Hierbij komt ten aanzien van fysieke afval ook het begrip duurzaamheid om de hoek kijken. Hoe wordt materieel ingekocht en wat is de levensduur van het materieel waarmee de organisatie werkt en wat betekent dit dan in de afvalstroom?

Als men substantieel minder afval of uitval wil veroorzaken, wat vraagt dat dan van het proces of de omgang met de dingen. Wat kan ermee worden bereikt als afval minder is, wie of wat heeft daar dan profijt van?

Wat zijn haalbare veranderingen of doelen die als eerste opgepakt kunnen worden?

Principes: wat maakt deze werkwijze succesvol

- **Het is een erg concrete manier van werken aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het raakt de eigen organisatie in het eigen 'nest': verbeter de wereld begin bij jezelf.**

- **Het maakt de organisatie geloofwaardiger en authentieker in haar optreden naar maatschappelijke doelen die gericht zijn op de omgeving van de organisatie.**
- **Het ambitieniveau en de grondigheid waarmee je dit oppakt kan variëren, dit geeft wat armslag of de mogelijkheid om het gefaseerd op te pakken.**

Resultaat:

Meetbaar minder belasting van mensen, milieu en atmosfeer.

Organisaties die presencing aantrekkelijk vinden krijgen met deze manier een mogelijkheid om te starten met zichzelf.

Een geloofwaardige organisatie die gemakkelijker naar buiten kan met maatschappelijke doelen en/of het nemen van verantwoordelijkheden die groter zijn dan de kring van de eigen onderneming

Bronvermelding: wanneer je een variant hebt op een bestaand instrument